

København 01.05.2024

OPSUMMERING AF ANDEN DELAFTALE UNDER FORSVARFORLIGET OG UDVIDELSE OG LIGESTILLING AF VÆRNEPLIGTEN

Hvad er nyt? Regeringen har sammen med et bredt politisk flertal (Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti) indgået anden delaftale under forsvarsforliget 2024-2033 og har i samme ombæring besluttet at øge forligets økonomiske ramme med 35,2 mia. kroner i 2024-2028. Derudover er der indgået aftale om fuld ligestilling i værnepligten i en udskilt forligskreds (uden Liberal Alliance og Danmarksdemokrater), som derfor først kan træde i kraft efter næste folketingsvalg.

Hvorfor er det relevant?

Det er vurderingen, at Danmark med anden delaftale for alvor stempler ind i den aktuelle sikkerhedspolitiske situation. Aftalen muliggør fremrykning af investeringer i Forsvarets militære kapaciteter, herunder opbygning af Hærens 1. Brigade til en tung brigade, anskaffelse af jordbaseret luftforsvar, færdiggørelse af opbygningen af en anti-ubådskapacitet samt hurtigere anskaffelse af maritime nærluftforsvarsmissiler. Delaftalen indebærer også yderligere HR-initiativer, der skal øge Forsvarets evne til at tiltrække og fastholde personale, bl.a. gennem nye uddannelses- og kontraktformer. Desuden har spørgsmålet om ligestilling af værnepligten fyldt meget både under forhandlingerne og i offentligheden og gjorde det også under præsentationen af aftalerne.

Hvad sker der nu? Der forestår nu en omfattende opgave med at implementere beslutningerne i aftalen. Det bemærkes desuden, at der umiddelbart ikke er besluttet ændringer af den nuværende organisering af forsvarsområdet. Fremadrettet vil der desuden være to forligskredse. Den første forligskreds vil rumme rammeforliget og de efterfølgende delaftaler, mens den anden forligskreds vil indeholde rammerne for en fuldt ligestillet værnepligt. Væsentligt i forhold til kommende delaftaler er at hæfte sig ved delaftalens Bilag 4. 'Status for de tre kategorier af analyser for forsvarsforliget 2024-2033'.

Materialer

Du finder pressemeddelelserne her:

- <https://www.fmn.dk/da/nyheder/2024/bredt-flertal-bag-fremrykning-af-investeringer-i-forsvaret/>
- <https://www.fmn.dk/da/nyheder/2024/bredt-politisk-flertal-vil-udvide-og-ligestille-varnepligten/>

Lidt mere kontekst Forligspartierne har i forhandlingerne udvist en høj grad af enighed om de forsvars- og sikkerhedspolitiske prioriteringer. Det største konfliktpunkt har derfor været spørgsmålet om ligestilling af værnepligten. Da forhandlingerne har foregået i forligskredsen, har det krævet enighed blandt 8 af de 9 forligspartier. Derfor kunne to partier stå sammen og nedlægge veto mod en aftale om f.eks. ligestilling af værnepligten. Liberal Alliance og Danmarksdemokraterne har fra start

signaleret modstand mod ligestilling af værnepligten og udtrykt, at de har været villige til at benytte deres veto. Samtidig har de to partier undervejs udvist kompromisvillighed, bl.a. vedr. et scenarie, hvor spørgsmålet om kvindelige værnepligt genbøges på et senere tidspunkt. Regeringen har dog stået fast på dette krav. Derfor udviklede sagen sig til et offentligt magtspil, og det lykkedes ikke regeringen at splitte alliancen mellem Liberal Alliance og Danmarksdemokraterne. Det kan betragtes som en ny måde at håndtere den borgerlige opposition på fra regeringen og særligt Venstre, hvor tilgangen i højere grad synes at optegne forskellen mellem regeringen og oppositionspartierne og ikke undvige fra konflikter. Resultatet er således, at forsvarsforliget består, og ligestillingen af værnepligten er blevet aftalt i en udskilt forligsaftale med de tilbageværende forligspartier og gennemføres med virkning efter næste folketingsvalg (1. januar 2027).

Vigtige nedslagspunkter

Militære kapaciteter

Hærens 1. Brigade: Hærens 1. Brigade opbygges til en tung brigade på op til 6.000 soldater, der i tråd med NATO's ambitioner kan indgå i NATO's beredskabsstyrker på forhøjet beredskab. En væsentlig del af brigadens kampkraft opbygges i de første år og vil være på plads i 2028.

Hærens lette infanteribataljon: Hærens lette infanteribataljon i Haderslev udrustes med pansrede køretøjer, så dens fleksible enheder bedre kan løse opgaver i verdens brændpunkter og uafhængigt af brigadens indsættelse.

Jordbaseret luftforsvar: Der anskaffes både kortrækkende og langtrækkende jordbaserede luftforsvarssystemer, som vil bidrage til at beskytte Danmark mod angreb fra luften.

Anti-ubådskapacitet: Dansk anti-ubådskapacitet færdiggøres i 2029, mens den planlagte anskaffelse af anti-ubådstorpedoer fremrykkes for at sikre integration af torpedoerne med ildledelsessystemet på fregatter af Absalon-klassen.

Nærluftforsvarsmissiler: Med aftalen fremrykkes investeringer i dele af de nærluftforsvarsmissiler, der er finansieret i første delaftale, til 2024.

Yderligere HR-initiativer

Værnepligt: Med den nye delaftale vil der årligt være op til 7.500 værnepligtige fordelt på både Forsvaret og Beredskabsstyrelsen. Værnepligtsperioden udvides til 11 måneder, og de værnepligtige vil bl.a. kunne bemane operative enheder i Forsvaret. Derudover indføres som beskrevet ovenfor en uld ligestilling af værnepligten.

Ny ansættelsesform: Der indføres en kontraktform, hvor sergenter og konstabler optjener ret til uddannelse med løn efter et antal år som fastansat.

Ny officersuddannelse som professionsbachelor: Der indføres i tillæg til den eksisterende officersuddannelse en ny officersuddannelse som professionsbachelor, der bl.a. muliggør rekruttering direkte fra ungdomsuddannelserne.

Faglærte konstabler: Som led i fastholdelsen af konstabler i Hæren udbredes en erhvervsrettet uddannelse for konstabler i hele Hæren.